П Р О Г Р А М А
ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА
НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА РАКИТОВО
2022 г. – 2026 г.
(до постигане на заложените мерки)

Приета с Решение № **376** от **31.05. 2022 г.** на Общински съвет Ракитово

СЪДЪРЖАНИЕ

I. **АНОТАЦИЯ** 3

1. Описание на проблема..... 3

2. Причини за възникване на проблема..... 4

3. Динамика на популация на бездомните кучета 5

II. **ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА**..... 6

1. Генерална стратегическа цел..... 6

2. Специфични стратегически цели..... 6

III. **ЗАДАЧИ** 6

IV. **ИЗИСКВАНИЯ ЗА УПРАВЛЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПРОГРАМАТА** 7

1. Управление и оценка на програмата 8

2. Докладване и отчетност..... 8

3. Уведомяване на обществеността 8

V. **НОРМАТИВНА БАЗА** 9

1. Международно законодателство, световни практики и препоръки 9

2. Национално законодателство . Добри практики.. 10

3. Местна нормативна уредба и други документи..... 10

VI. **ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ, МЕРКИ И КРИТЕРИИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ...** 11

1. Очаквани резултати..... 11

2. Мерки..... 12

3. Критерии за изпълнение и коригиращи действия 16

VII. **СРЕДСТВА И РЕСУРСИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА**..... 17

1. Необходими средства 17

2. Източници на финансиране и материално обезпечаване..... 17

3. Човешки ресурс 17

4. Време за изпълнение 18

Необходимостта от разработването на програмата възниква в резултата на изисквания поставени на България и останалите страни членки на Европейския съюз по отношение на грижата и хуманното отношение към животните и конкретните механизми за овладяване популацията на безстопанствените кучета в населените места.

I. АНОТАЦИЯ

I. 1. ОПИСАНИЕ НА ПРОБЛЕМА

Успехът на програмите за намаляване популацията на бездомни кучета е в прилагане на комплекс от мерки, при който усилията на общинската власт, природозащитните организации, ветеринарните специалисти и гражданите са насочени в една обща посока - намиране на хуманно и съвременно решение на проблема.

На 24.01.2008 г. бе гласуван и приет първия в България Закон за защита на животните (ДВ, бр.13 от 08.02.2008 г.) - дълго чакан, дълго обмислян и спорен. Законът въвежда съвременни, научно-обосновани методи за справяне с безстопанствените кучета, които са препоръчани и в резултат на дългогодишни проучвания от страна на Световната здравна организация. Законът получава високи оценки, като модерен, съвременен, европейски, един от най-добрите в Европа.

Законът предвижда работа по програма за: - **залавяне, обезпаразитяване, кастрация, ваксинация срещу бяс и връщане по местата на залавяне на животните или настаняването им в приюти.** Особено внимание се обръща на дълготрайните мерки за контрол и регистрация на домашните любимци, тъй като е ясна и категорична връзката между безотговорното отглеждане и липсата на контрол върху домашните кучета и големия брой на бездомните кучета.

Принципите, на които се основава Програмата, съгласно чл. 40а, ал. 1 от Закона за защита на животните са:

- Постигане на здравословна среда за гражданите на територията на община Ракитово и подобряване хуманното отношение към животните;
- Управление и намаляване на популацията от безстопанствени кучета по ефективен начин чрез масова кастрация.

През последните повече от десет години „проблемът" с безстопанствените кучета вълнува българската общественост, и през цялото време липсваше единомислие, относно начина за неговото решаване.

Липсваше ефективно и приемливо за всички решение, а това доведе до поляризация на мненията и стопиране на повечето от добрите инициативи. Създалата се безизходица доведе до това, че проблемът с безстопанствените кучета се нареди като един от сериозните проблеми за повечето населени места в страната и в частност за Ракитово.

Проблемът с безстопанствените кучета е сериозен за обществото, с многостранни измервания (ветеринарномедицински, хуманно медицински, социално - битови, икономически и екологични). Взетите мерки досега, в изпълнение на Закона за защита на животните и Закона за ветеринарномедицинската дейност се оказват недостатъчни. Все още не може да се намери цялостно и трайно решение на проблема.

Големият брой безстопанствени кучета води до:

- **Здравни рискове**

Безстопанствените кучета могат да бъдат преносители на болести, опасни за човека - бяс, ехинококоза, бруцелоза, микроспория, демодекоза и други.
Те са приносители на кърлежи , някои видове от които са заплаха за живота на хората поради инфекциите, които разпространяват.

- **Създаване на дискомфорт на населението**

Много хора се страхуват от кучетата;
През нощта, шумът създаван от животните смущава гражданите;
Животните са една от причините за замърсяване на градската среда;
Тежкото положение на безстопанствените кучета травмира хората, които обичат животните.

- **Тежкото положение на безстопанствените кучета**

Кучетата страдат от различни болести, глад, студ
Много от безстопанствените животни биват измъчвани и малтретирани от граждани.

I. 2. ПРИЧИНИ ЗА ВЪЗНИКВАНЕ НА ПРОБЛЕМА

Липсата на контрол върху популацията на безстопанствените кучета (изоставяне на домашни кучета от собствениците, същите свободно се размножават и стават причина за увеличаване популацията на безстопанствените кучета);
Временното използване на кучета за пазачи на вили, гаражи и други обекти от физически и юридически лица, след което се изоставят;
Липса на хуманно образование за отношението към животните и грижите, от които се нуждаят - собственикът не е подготвен за проблемите, съпровождащи отглеждането на куче, в резултат на което при възникнали трудности го изоставят;
Липсата на контрол върху регистрацията и популацията на домашни кучета;
Неефективност на прилаганите до момента методи и несъобразяване с комплексния характер на проблема.
Липсата на финансов ресурс за справяне с проблема ограничава възможността за прилагане на ефективна система за регулиране популацията на безстопанствените кучета.
Ветеринарния лекар е длъжен да изпраща информация за регистрираните кучета в общината, което не се практикува.

Ясно е, че наличието на безстопанствени кучета води до проблеми. Трудно осъзнато обаче е това, че наличието на кучета по улиците е основно причинено от хората и тяхната безотговорност.

За да се появи на улицата, където се превръща в проблем, кучето е дошло от нечий дом. Собствениците на кучета не са достатъчно запознати с изискванията на тези животни, по отношение на грижите при отглеждането им, и при първите срещнати трудности животното или неговото потомство е изоставено на улицата.

Не се спазват и най-елементарните нормативни изисквания при извеждане на кучето в градската среда и това не е от непознаване на закона или Наредбата, а от липса на правилно изградено мислене и нагласа в тази посока.

Малцина са тези, които са запознати с биологията на вида, и които си дават реална сметка за това каква вреда може да нанесем с едно единствено изоставено на улицата куче.

Особено важно е да се осъзнае, че **бездомните животни са плод на нашата безотговорност**.

I. 3. ДИНАМИКА НА ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗДОМНИТЕ КУЧЕТА

Първоначалната оценка и по следващият мониторинг са от ключово значение за успеха на Програмата. Реалната информация за състоянието и динамиката на популацията на безстопанствените кучета позволява да бъдат предприети максимално ефективни мерки и оптимизация на изразходваните ресурси.

За правилна оценка е необходимо да се идентифицират **източниците на безстопанствени кучета. Такива са:**

- Свободно скитащи домашни кучета (в тази бройка влизат и кучетата от строителни обекти, стопански дворове, паркинги и т.н.);
- Изоставени от стопаните си кучета;
- Поколения на домашни кучета, резултат на неконтролирано развъждане;
- Поколения на некастрирани безстопанствени кучета.

Във връзка с динамиката на популацията , се извършва **ПРЕБРОЯВАНЕ НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ВСЯКА ОБЩИНА** в страната.

Преброяването започва с уведомление от министъра на земеделието , храните и горите до кмета на общината със заложен в него срок.

Кметът на общината издават заповед за извършване на преброяването. Същото се извършва от представители на общината, организации за защита на животните или от други юридически лица, при спазване на принципа за липса на конфликт на интереси по смисъла на чл. 52 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество .

В преброяването не могат да се включват участниците в дейностите по Програмата, извършващи кастрация и обработка на кучетата.

Преброяването се извършва веднъж на всеки две години в периода март-юни или септември-ноември.

При преброяването се отчита всяко куче, намиращо се на обществено място без видимо присъствие на собственик.

Преброяването се извършва по методика като задължително се отчита приблизителната възраст, пол, видимото здравословно състояние и наличието или липсата на видима маркировка за извършена кастрация.

II. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

II. 1. ГЕНЕРАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ

Стратегическата цел винаги се отнася до крайното желано състояние в разглежданата област. В тази връзка, настоящата програма акцентира на следната стратегическа цел:

Постепенно ограничаване броя на безстопанствените кучета, чрез масова кастрация, до брой, гарантиращ безопасността и здравето на хората, комфорта на градската среда.

II.2. СПЕЦИФИЧНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

На основата на анализа на средата и формулираната генерална стратегическа цел се разработва следващото ниво - специфичните стратегически цели. Най-общо казано,

те определят конкретните и специфични резултати/промени в Общината. Формулираните по-долу цели са базирани върху приоритетите на Общината в областта на овладяване популацията на безстопанствените кучета за следващите години. За постигане на главната стратегическа цел на Програмата са формулирани следните специфични стратегически цели:

Специфична цел 1: - Прилагане на механизмите за ефективен контрол и намаляване на популацията на безстопанствените кучета на територията на общината, предвидени в българското законодателство.

Специфична цел 2: - Прилагане на механизмите за ефективен контрол на отглеждането, развъждането и търговията с кучета, предвидени в българското законодателство.

Специфична цел 3: - Повишаване културата на отглеждане на домашни кучета и насърчаване на тяхната кастрация и регистрация.

III. ЗАДАЧИ

1. Анализиране и набелязване на мерки за отстраняване на причините, водещи до възникване и увеличаване на популацията на безстопанствените кучета на територията на страната;
2. Идентификация, регистрация и въвеждане на данни за кучетата на територията на страната в Интегрираната информационна система на БАБХ;
3. Регистрация на всички обекти за развъждане на кучета, съгласно изискванията на чл. 137 от ЗВД;
4. Регистрация и контрол на всички търговци на кучета (обекти и/или юридически и физически лица);
5. Масова кастрация на безстопанствените кучета;
6. Стимулиране на кастрацията на домашни кучета;
7. Стимулиране осиновяването на безстопанствени кучета;
8. Повишаване на информираността и отговорността на гражданите при отглеждането на домашни кучета;
9. Засилване на обществения контрол и контрола на държавните органи при работата по овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на страната.
10. **УЧАСТНИЦИ В ПРОГРАМАТА**

10.1. РЪКОВОДСТВО

а) Министърът на земеделието, храните и горите ръководи прилагането на мерките и дейностите по Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България;
б) Кметовете на общини ръководят изпълнението на програмите и плановете по чл. 40, ал. 3 от Закона за защита на животните.

10.2. КООРДИНАЦИЯ

а) На местно ниво: Осъществява се чрез взаимодействие между кметовете на общини, Областните дирекции по безопасност на храните, областните колегии към Българския ветеринарен съюз и организациите за защита на животните.
Общинска администрация осъществява:

- Поддържане на регистър на кучетата компаньони по чл.174 от ЗВД и регистър по чл.54 от ЗЗЖ;
- Организира дейностите по изпълнение на Програмата;
- Осигуряват лица по обществен контрол за спазване хуманното отношение към животните съгласно чл.47 ал.5 **и** чл.56 и 57 от ЗЗЖ;
- Разглежда жалби и сигнали, свързани с кучета - компаньони и бездомни кучета;
- Извършва проверка на сигналите и жалбите с цел разрешаването на проблемите, потвърдени от проверките на постъпилите жалби и сигнали;
- Организира и провежда кампании за намиране собственици на кучета, за хуманно отношение към животните и популяризиране на Програмата за намаляване на популацията.

б) На национално ниво: Осъществява се чрез взаимодействие между Министерството на земеделието , храните и горите , Българската агенция по безопасност на храните, Министерство на здравеопазването, Национално сдружение на общините в Република България, Български ветеринарен съюз и организации за защита на животните.

10.3. КОНТРОЛ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Контролът по изпълнение на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България и общинските програмите и плановете по чл. 40 ал. 3 от ЗЗЖ се осъществява от министъра на земеделието, храните и горите чрез Българската агенция по безопасност на храните.

10.4. КОНСУЛТАТИВЕН ОРГАН

Консултативният съвет в областта на овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България.

Като постоянен консултативен орган към министъра на земеделието, храните и горите се създава Консултативен съвет в областта на овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България. Съветът се създава със заповед на министъра на земеделието, храните и горите, като в състава му се включват представители на Министерството на земеделието, храните и горите, Българска агенция по безопасност на храните , Център за оценка на риска по хранителната верига, Български ветеринарен съюз, Национално сдружение на общините в Република България и организации за защита на животните, заявили писмено желание до министъра за участие.

Консултативният съвет подпомага осъществяването на държавната политика, свързана с прилагането и изпълнението на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България, участва в обсъждането и изготвянето на законови и подзаконови нормативни актове, съдейства на органите на местното самоуправление при изпълнението на Националната програма и общинските програми, разработва стратегии и дава становища относно защитата и опазването на безстопанствените животни. Същият анализира ефективността от прилагането на Програмата, както и на общинските програми и планове за действие и дава предложения за корективни мерки и коригиращи действия по т. 13., разглежда въпроси, свързани с координацията и комуникацията при изпълнение на изискванията в областта на овладяване на популацията на безстопанствените кучета на местно и на национално ниво. Консултативният съвет изготвя становище за постигнато блокиране на раждаемостта и поетапно настаняване на безстопанствените кучета в приюти, както и разработва процедури във връзка с изпълнението на дейностите по Националната

програма.

Съветът приема Вътрешни правила за устройството и дейността си, които се одобряват със заповед на министъра на земеделието, храните и горите. С тях се урежда съставът, структурата, функциите и организацията на дейността.

IV. ИЗИСКВАНИЯ ЗА УПРАВЛЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПРОГРАМАТА, ДОКЛАДВАНЕ И ОТЧЕТНОСТ, УВЕДОМЯВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНОСТТА

IV.1. УПРАВЛЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПРОГРАМАТА

а) Изпълнението на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България се управлява от министъра на земеделието, храните и горите.

б) Изпълнението на общинските програми и плановете за действие по чл. 40, ал. 3 от Закона за защита на животните се управляват от кметовете на общини.

Оценката за изпълнение на Националната програма се извършва на базата на осъществяването на мерките и постигането на заложените задачи чрез проследяване на стойностите на заложените индикатори за изпълнение. Оценката се реализира с оглед постигането на ефективност и ефикасност от изпълнението на Програмата.

Управлението включва наблюдение на изпълнението на заложените цели и задачи в Програмата, организацията и методите на изпълнение, прилагани от съответните административни звена. В процеса на наблюдение се допуска участието на организации за защита на животните, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност. Оценката и наблюдението са важен елемент, който дава възможност да се анализират постигнатите резултати и възможностите за тяхното подобряване, както и предприемане на коригиращи действия.

IV.2. ДОКЛАДВАНЕ И ОТЧЕТНОСТ

Кметовете на общини, ежегодно до 1 март внасят отчет за изпълнението на Програмата до изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните, чрез съответната Областна дирекция по безопасност на храните. Отчетът включва информация за изпълнението на целите и задачите, очакваните резултати, мерките за финансиране, анализ на постигната ефективност и може да съдържа препоръки за подобряване изпълнението на Националната програма.

IV.3. УВЕДОМЯВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНОСТТА

а) Приетите общински програми и планове по чл. 40, ал. 3 от Закона за защита на животните се публикуват на интернет страница на съответната община в срок от 14 дни от тяхното приемане. При всяко изменение и допълнение, информацията следва да се актуализира.

б) Отчетите по чл. 40. ал. 4 от Закона за защита на животните се публикуват на интернет страницата на съответната община.

в) Отчетът за изпълнение на общинските програми, изготвен от Българската агенция по безопасност на храните, се публикува на интернет страницата на Агенцията.

г) Отчетът по чл. 40, ал. 5 от Закона за защита на животните се публикува на интернет страницата на Министерството на земеделието, храните и горите, Министерския съвет и прессъобщение в медиите.

V. НОРМАТИВНА БАЗА

V.1. МЕЖДУНАРОДНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО, СВЕТОВНИ ПРАКТИКИ И ПРЕПОРЪКИ

V.1.1. Европейска конвенция за защита па животните компаньони - Ратифицирана със закон, приет от XXXIX Народно събрание на 15 април 2004 г. - ДВ, бр. 34 от 2004 г. в сила за Република България от 1 февруари 2005 г.

Когато една страна смята, че броя на скитащите животни представлява проблем за нея, тя трябва да вземе необходимите законодателни и/или административни мерки, за да намали този брой, чрез методи, не причиняващи болка, страдания и страх, които могат да бъдат избегнати.

V.1.2. Световна здравна организация, Експертен комитет по беса, Осми дою ад, Женева 1992 г., Серия № 824 - Извлечения от научни студии на СЗО върху контрола на популацията па кучетата

Стр. 30 „Изследване, проведено от Световната здравна организация между 1981 - 1988 г. в рамките на AGFUND/WHO проект за контрол над беса по хората и кучетата в развиващите се страни, показа, че програмите за отстраняване на кучета (при които безстопанствените кучета са заловени и хуманно убити) са неефективни , както и скъпо струващи."

Стр.31 „Няма доказателство отстраняването на кучета някога да е имало значим ефект върху плътността на популацията или разпространението на беса.

Възпроизвеждаемостта на кучетата е толкова голяма, че дори и най-високите регистрирани степени на отстраняване, лесно се компенсират от съответно увеличената степен на оцеляване."

Стр.59 „Признати са три практически метода за регулиране на кучешката популация:

- Ограничение на движението,
- Въздействие върху средата и
- Контрол над възпроизвеждането ."

V.1.3. Световна здравна организация, Консултация върху приложимостта па глобален контрол и елиминиране па градския бяс, Женева 11-13 Декември 1989, VPH/93.116

Стр.5 „Сред петте базисни елемента на всяка програма за контрол на градски бяс по кучетата (силна ваксина, масова ваксинация, регулиране на кучешката популация, лабораторна диагностика и епидемиологично наблюдение) ефективната ваксинация е от решаващо значение."

Стр.9 „В сравнение с кампаниите за ваксинация, кампаниите за елиминация на кучета са изключително безрезултатни."

V.1.4. Методи за маркиране на кучета и котки - Инструкции за персонала на WSPA и па членуващите дружества

Цел: - Маркировката е жизненоважен инструмент в контрола върху популациите от кучета и котки. Преди всичко маркировката на домашните животни значително намалява вероятността те да станат бездомни, особено когато маркировката е свързана с регистрация като част от успешно приложена система за регистрация или лицензиране. На второ място подходящата система за маркировка е съществен компонент на програмите, с които се контролира популацията на бездомните животни; създават се условия да бъдат разпознавани животните, преминали през такава програма (например стерилизация или ваксиниране) и да се натрупва полезна информация, която позволява да се направи оценка

на въздействието на програмата. Маркирането позволява да се посочи правилно кой носи отговорност за поведението на дадено животно, например при нападение на куче.

V.2. НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО. ДОБРИ ПРАКТИКИ.

V.2.1. Национална програма за овладяване популацията на безстопанствени кучета на територията на република България, приета с решение№136/14.03.2019 г.

V.2.2. Закон за защита на животните - в сила от 31.01.2008 г., обн. ДВ, бр.13 от 08.02.2008 г.

Чл. 1. (1) Този закон урежда защитата на животните и механизмите за нейното осъществяване.

(2) Защитата на животните се изразява в опазване на техния живот, здраве и добро състояние, предпазването им от нехуманно , жестоко и особено жестоко отношение, осигуряване на подходящи грижи и условия за живот, съобразени с техните физиологични и поведенчески особености.;

чл.40 (1) Общинските съвети приемат програми за овладяване популацията на безстопанствените кучета и предвиждат средства за изпълнението им.

(4) Ветеринарномедицинските манипулации на безстопанствените кучета се осъществяват в регистрирани подвижни или стационарни амбулатории от общините или организациите за защита на животните.

(6) Организациите за защита на животните, регистрирани по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, участват при изготвянето и могат да участват при изпълнението на програмите за овладяване популацията на безстопанствените кучета.

V.2.3. Закон за ветеринарномедицинската дейност

Този закон урежда обществените отношения, свързани с осъществяването, управлението и контрола на ветеринарномедицинската дейност, и въвежда принципите на ветеринарното законодателство на Европейския съюз и Световната организация за здравеопазване на животните (СОЗЖ).

V.2.4. Наредба № 23 от 17 май 2002 г. за профилактика и борба с болестта бяс при животните - издадена от Министерството на земеделието и горите

С тази наредба се определят:

1. Мерките за предпазване, ограничаване и ликвидиране на болестта бяс при животните;
2. Методите за диагностика на заболяването;
3. Задълженията на ветеринарномедицинските органи и на физическите **и** юридическите лица при прилагането на мерките и методите по т.1 и 2.

V.2.5. Наредба № 42 от 12 декември 2008 г. за изискванията към ветеринарните лечебни заведения и видът и обемът на ветеринарномедицинската дейност, която може да се извършва в тях

В този нормативен документ са описани подробно дейностите, които могат да се извършват в различните по вид и категория ветеринарномедицински заведения.

V.2.6. Наредба № 41 от 10 декември 2008 г. за изискванията към обекти, в които се отглеждат, развъждат и/или предлагат домашни любимци с цел търговия, към пансиони и приюти заживотни

Съгласно чл.102 "Приюти, в които се настаняват безстопанствени кучета и/или котки, може да извършват и дейности съгласно изискванията на глава пета от ЗЗЖ", т.е. това са и дейностите по кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, маркировка и връщане на животните по местата , от които са взети. В Наредбата подробно са описани условията, на които трябва да отговарят приютите за безстопанствени животни, по отношение помещенията за настаняване, транспортните средства за превоз на животните, водене на необходимата документация, условията към персонала в приюта, грижите, необходими за животните, необходимостта от създаване на условия за намиране на нови стопани за животните и пр.

V.2.7. Наредба № 39 от 1 декември 2008 г. **за условията за отглеждане на животни компаньони, съобразени** с **техните физиологически и поведенчески особености**
С тази наредба се уреждат редът, начинът и условията за отглеждане на животните компаньони , съобразени с техните физиологически и поведенчески особености. Познаването на регламентираното в този документ е задължително за всеки, който отглежда или се грижи за животно компаньон, тъй като той "е отговорен за неговото здравословно състояние", ... "длъжен е да потърси необходимата информация и съвети от специалисти относно особеностите при отглеждането и необходимите условия, които трябва да осигури на животното компаньон, съобразно неговия вид, порода, възраст и физиологично състояние".
В чл.10 от Наредбата се казва, че "ако поради различни причини лицето, което отглежда или се грижи за животно компаньон не е способно да се грижи повече за него, е длъжно:
1. Да му потърси нов дом и собственик;
2. да потърси съдействие от неправителствените природозащитни организации (НПО), или
3. да го предаде в приют ."

V.2.2. Семинар - обучение „Прилагане на устойчиви практики за решаване на проблема с популацията на безстопанствените кучета в България", 19-20 октомври 2010 г., **София Доклади-презентации** - Причините за наличие в страната ни на безпризорна кучешка популация произтичат основно от начините на отглеждане на актуалните животни. Те са следните: Финансови; липса на мрежа от добре устроени приемници; невнимателни и недисциплинирани собственици на кучета; екологични проблеми; За преодоляване на безотговорното отношение на собствениците към отглежданите от тях домашни кучета е необходимо да се разгърне широка информационно-образователна кампания, подкрепена от всички заинтересовани страни.

V.3. МЕСТНА НОРМАТИВНА УРЕДБА И ДРУГИ ДОКУМЕНТИ

V.3.1. Наредба №1 за спазване на обществения ред в община Ракитово.
V.3.2. Наредба за определянето и администрирането на местните данъци на територията на Община Ракитово.
V.3.3. Наредба за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Ракитово.
V.3.4. Наредба за реда и условията за отглеждане на животни в населените места на Община Ракитово

VI. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ, МЕРКИ И КРИТЕРИИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

VI.1. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

VI.1.1.) Намаляване на броя на безстопанствените кучета и установяване на траен контрол върху тяхната популация на територията на страната;

VI.1.2.) Намаляване на рисковете от разпространението на заболявания, пренасяни от безстопанствените кучета;

VI.1.3.) Увеличаване на информираността, отговорността и активността на гражданите при отглеждане на домашни кучета.

VI.2. МЕРКИ ПО ПРОГРАМАТА

VI.2.1. Мерки за овладяване и контрол на популацията на безстопанствените кучета чрез кастрация.

Подходът за овладяване популацията на безстопанствените кучета, заложен в Закона за защита на животните, включва тяхното залавяне, кастрация и връщане по местата на залавянето им, чиято цел е да спре цикличния процес по запълване на освободените места.

Кастрирането на кучетата и връщането им по местата , от които са заловени няма да позволи освобождаване на ниши, защото ще са запълнени с животни, които не се възпроизвеждат, т.е. ще се блокира раждаемостта.

Действащото законодателство от своя страна насърчава кастрацията на домашните кучета като техните собственици са освободени от "такса за притежаване на куче" , съгласно разпоредбите на чл. 175, ал. 2, т. 5 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

Програмата въвежда масова кастрация, което включва кастрация на такъв брой животни, който ще доведе до постигане на ниво не по-ниско от 50% кастрирани животни от общата популация на безстопанствените кучета в рамките на първите]2 месеца от изпълнението на Програмата и поддържане на ниво над 70% за следващите години от изпълнението й.

А.) Кметовете на общини публикуват на интернет страницата на съответната община обявление за заявяване на участие за извършване на дейностите по залавяне, кастрация, маркиране, ваксинация, обезпаразитяване и връщане по места на обработените безстопанствени кучета.

Б.) Залавянето на безстопанствените кучета се осъществява от екипи за залавяне на безстопанствените кучета и от доброволци. Всяка община осигурява необходимия брой екипи за залавяне на безстопанствените кучета. При необходимост, може да бъдат използвани екипи от съседна община. Членовете на екипите трябва да са преминали курс по защита и хуманно отношение към животните като се ръководят и контролират от :ветеринарен лекар. Акциите по залавяне на кучета се извършват по предварително изготвен и утвърден годишен график, който се предоставя за одобрение на кмета на съответната община и по процедурен план за залавяне и транспортиране на животните. При залавянето на кучето се поставя нашийник или ушна марка с идентификационен номер.

В.) За извършване на ветеринарномедицинските дейности, екипите и доброволците предоставят заловените безстопанствените кучета с приемо-предавателен протокол по образец (когато се предоставят от екип по залавяне) или информационен талон №1 за залавяне, приемане и връщане на безстопанствени кучета по образец (когато се предоставят от доброволец) на амбулаториите. Протоколът/информационния талон се издава в три екземпляра - един за екипа/доброволците, един за амбулаторията и един за съответната община и в него се вписват датата, мястото на залавяне и броя на безстопанствените кучета с опис на идентификационните номера на нашийника,

поставен при залавянето.

Управителят на амбулаторията предприема незабавни мерки за установяване на данни за наличие или липса на регистрация на кучето. В случай на такава, управителят уведомява собственика на кучето. При невъзможност на собственика за явяване в същия ден, кучето се транспортира до най-близкия приют. При неявяване на собственика в 7-дневен срок от уведомяването, кучето се кастрира, маркира, обезпаразитява, ваксинира срещу бяс и се предоставя на нов собственик.

Неосиновените се връщат по местата на залавянето им.

Г.) Ветеринарно медицинските дейности включват: кастрация, маркиране чрез татуиран на едното ухо идентификационен номер или електронен чип и V-образно купиране на другото ухо или друга видима ушна маркировка, обезпаразитяване и ваксинация срещу бяс на безстопанствените кучета. Управителят на ветеринарномедицинската амбулатория вписва кучетата в регистър **и** издава ветеринарномедицински паспорт.

Д.) Ветеринарномедицинските дейности се извършват от ветеринарни лекари, осъществяващи практика в регистрирани ветеринарномедицински заведения, като се осигурява престой от минимум 24 часа за следоперативно възстановяване на кучетата.

Е.) Ветеринарните лекари удостоверяват извършените ветеринарно-медицински дейности чрез водене на дневник по образец с данни за всяко куче - възраст , външни белези, пол, килограми, номер на микрочип и паспорт, дати на кастрация и поставени ваксини, обезпаразитяване, въвеждане във ВетИС и попълнен информационен талон № 2 за кастриране, обезпаразитяване и маркиране на безстопанствено куче по образец. В началото на всеки месец ветеринарните лекари представят на кмета копия от посочените документи и копия от приемо-предавателните протоколи и информационни талони № 1.

Ж.) След извършване на ветеринарно медицинските дейности, ветеринарният лекар преценява продължителността на следоперативния престой съобразно т.6. „д“, след което безстопанствените кучета се връщат по местата на тяхното залавяне, като същите предварително се съгласуват с кметовете на общини и/или населени места.

Не се допуска връщането на кучетата в дворове на детски ясли и градини, училища, болници и в близост до площадки за игра на деца, автомагистрали и летища, съгласно чл. 48 от Закона за защита на животните.

З) В случаите на чл. 48 от ЗЗЖ или при болни и нуждаещи се от продължително лечение кучета, същите се настаняват във временни приюти. Евтаназия на безстопанствени кучета, настанени във временни приюти, се допуска при условията на чл. 179, ал. 3, т. 1, 2 и 4 от Закона за ветеринарномедицинската дейност след поставяне на диагноза при клиничен преглед и изследвания. При назначаване на евтаназия се съставя индивидуален протокол, който съдържа основанията за прилагането й. Протоколът се подписва от ветеринарния лекар, от управителя на приюта и от трето лице.

И) За върнатите по места кучета, граждани и организации за защита на животните могат да заявят желание за поемане на грижите за тях. В тези случаи те се задължават да подпишат декларация по чл. 47, ал. 3 от Закона за защита на животните и да изпълняват изискванията на чл. 49 и 50 от ЗЗЖ, т. е. да обезпаразитяват на всеки три месеца и да реваксинират срещу бяс върнатите по места кучета, за които поемат грижи и отговорност. Задължават се ежегодно да заверяват паспорта на кучето в общинската администрация за извършените обезпаразитявания и ваксинации, и да вземат мерки за предотвратяване на агресивното поведение на кучетата към хора или животни. При сигнал за агресивно поведение на куче се извършва проверка от общината с участието на регистрирани/официални ветеринарни лекари. В случай, че сигналът за агресивно поведение на куче е подаден от организации за защита на

животните, последните също може да участват в проверката.
При липса на граждани и организации за защита на животните, заявили желание за поемане на грижите за тях, върнатите по места кучета са под контрола и грижите на общината.

VI.2.2. Мерки за подпомагане изграждането на регионални приюти за безстопанствени кучета

Регионален приют е този, който обслужва територията на две или повече съседни общини. Същият осигурява поетапно настаняване за хуманно отглеждане и намиране на постоянен дом на обработени кучета, след обявено доказано блокиране на раждаемостта на територията на цялата страна по смисъла на чл. 55 във връзка с§ 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби на Закона за защита на животните. Дейностите в регионалните приюти се осъществяват под постоянното наблюдение на НПО, регистрирани по ЗЮЛНЦ с предмет на дейност защита на животни. Регионални приюти се изграждат в области, на чиято територия няма изградени приюти или изградените такива са с недостатъчен капацитет.

Регионални приюти могат да бъдат изграждани и/или стопанисвани от:

- Две или повече съседни общини, в рамките на сключено споразумение за сътрудничество, съгласно Глава осма от Закона за местното самоуправление и местната администрация;
- Юридически лица с нестопанска цел, с предмет на дейност защита на животните;
- Съвместно от община и организация с предмет на дейност защита на животните или община и регистрирана ветеринарномедицинска амбулатория.

Изграждането на регионални приюти се подпомага, когато са изпълнени едновременно следните условия:

- На територията на съответните общини няма изградени общински или частни приюти или са с недостатъчен капацитет;
- На територията на всяка община е извършено най-малко едно преброяване на безстопанствените кучета в рамките на последните 3 години;

Регионални приюти могат да бъдат изграждани чрез:

- Предоставяне на терени и сгради - държавна и общинска собственост;
- Предоставяне на целеви трансфери по бюджетите на общините в рамките на средствата по държавния бюджет за годините на одобрената от Министерския съвет средносрочна бюджетна прогноза. За годините извън нея посочените стойности за изпълнение на целите имат прогнозен характер;
- Изготвяне и прилагане на национални механизми за финансиране и подкрепа;
- Включване на мерки за кандидатстване по европейските фондове;
- Включване в проекти, финансирани от ЕК и по международни програми и проекти;
- Изработване на типов проект за изграждане на регионален приют.

Регионалните приюти се изграждат в съответствие с изискванията на глава IV, раздел I на Наредба № 41 от 2008 за изискванията към обекти, в които се отглеждат, развъждат и/или предлагат домашни любимци с цел търговия, към пансиони и приюти за животни.

А.) Блокиране на раждаемостта се констатира, когато:

- Кучетата на улицата във фертилна възраст са кастрирани;
- Домашните кучета са регистрирани и тяхното развъждане е под контрола на общината;
- За последните две години общините са предоставяли отчети на БАБХ за редовно повеждана профилактика на върнатите по местообитание кучета.

Б.) Постигнато блокиране на раждаемостта се предлага за обсъждане и се констатира от Консултативния съвет в областта на овладяване популацията на

безстопанствените кучета на територията на Република България въз основа на анализ и обобщаване данните от изпълнение на Националната програма във всяка община;

В.) Становището на Консултативния съвет се изпраща в БАБХ и на кмета на съответната община за успешно или неуспешно блокиране на раждаемостта.

Г.) Поетапното изтегляне на кучетата от улицата стартира, когато е обявено блокиране на раждаемостта за цялата територия на страната;

Д.) Становището за необходимостта от изграждането на регионален приют със съответния капацитет се дава от Консултативния съвет на базата на:

- резултатите, постигнати при изпълнение на дейностите по залавяне, кастрация, маркиране, ваксинация и обезпаразитяване от Програмата;
- резултатите от дейностите по осиновяване;
- ресурса от доброволци в съответния регион.

VI.2.3. Мерки за контрол върху развъдниците, търговците на кучета, пазарите за животни, зоомагазините и собствениците на кучета, отглеждани като компаньони

В Република България има законова забрана за търговия с кучета от нерегистрирани обекти. Въпреки това, на лице е голямо по обем нерегламентирано размножаване, нелегален внос и търговия на кучета. Тази дейност ощетява не само обществото чрез постоянното „захранване" на популацията от безстопанствени кучета, но и държавата чрез несъбраните данъци. Нерегламентираното развъждане и внос се извършват без надлежния ветеринарномедицински контрол и представляват опасност за здравето на хората и животните на територията на Република България.

Особено голям проблем през последните години е осъществяването на търговия и подаряване на кучета чрез интернет-сайтовете. Тази дейност все повече се разширява, поради липсата на регистрация, което от своя страна лишава компетентните органи от възможността да осъществяват контрол и да налагат санкции. С това се задълбочава ситуацията с нарастване на броя на безстопанствените кучета. Поради тази причина е необходимо активизиране на обществената намеса и повишаване информираността на гражданите за изпълнение на задълженията и контрола в тази област. За ограничаване на подобен тип дейности би спомогнало своевременното уведомяване на Областните дирекции по безопасност на храните , като лицата, които подаряват или придобиват кучета следва да предоставят данни за новия собственик и за самото куче (име, пол, дата на раждане, паспорт, извършени ваксинации, данни за родителите на кучето).

За справяне с проблема е необходимо познаване на действащото законодателство, както и подзаконовата нормативна база в тази област. Основни актове са Закона за ветеринарномедицинската дейност, Закона за защита на животните, Наредба № 41 от 2008 г. за изискванията към обекти, в които се отглеждат, развъждат и/или предлагат домашни любимци с цел търговия, към пансиони и приюти за животни, Наредба № 39 от 2008 г. за условията за отглеждане на животни компаньони, съобразени с техните физиологически и поведенчески особености и други.

А.) Право да осъществяват развъждане и търговия на кучета имат лицата, чиито обекти са регистрирани по чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

Б.) Търговия с кучета се осъществява само в развъдници и зоомагазини регистрирани по реда на чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

В.) Контролът върху развъдниците, зоомагазините и пазарите за животни се извършва съгласно чл. 59, ал. 1 от ЗЗЖ и чл. 7, ал. 1 от ЗВД.

За активизиране на обществеността във връзка с овладяване популацията на безстопанствени кучета се извършват информационни кампании, организирани от съответната община. Същите целят задълбочено запознаване с проблема, с действащата нормативна база и насърчаване на гражданската активност. Само чрез намеса от страна на обществото могат да се постигнат добри резултати. Информираността ще спомогне

гражданите да регистрират своите домашни кучета, да предпочетат тяхната кастрация, да не извършват нерегламентирана търговия, при подаряване да уведомяват компетентните органи, за да могат да осъществят контрол. Следва да се засили обществената намеса, като всеки гражданин, който забележи нарушение и неспазване на изискванията да сигнализира своевременно държавните органи, които да осъществят своите правомощия и да предприемат необходимите мерки. Чрез засилване на контрола в тази област, чрез адекватни мерки и налагане на санкции могат да се постигнат задоволителни резултати за справяне с проблема.

VI.2.4. Други мерки и дейности

А.) Във връзка с овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България се насърчава **провеждането на информационни кампании,** организирани от общини, областни дирекции по безопасност на храните, областните колегии към БВС и неправителствените организации за защита на животните.

Информационните Кампаниите включват:

- Програми , включително за разясняване на обществеността за ползата от мерките по Програмата и нейното прилагане;
- Рисковете и предпазването от зоонози, в т. ч. ехинококоза;
- Насърчаване на кастрацията и регистрацията на домашните кучета;
- Ползата от кастрацията и връщането по места на безстопанствените животни, като се запълват градските ниши с кучета, които са ваксинирани и не се възпроизвеждат;
- Осиновяването на безстопанствени кучета;
- Повишаване на културата на отглеждане на домашни кучета;
- Набиране на доброволци, които да подпомагат ежедневните грижи за кучетата и
- Други дейности в приютите;
- Набиране на средства за лечение на болни кучета.

Информационните кампании се извършват чрез:

- Разпространение на дипляни;
- Разпространение на брошури;
- Качване на видео клипове в сайтове на общини и др.;
- Публикуване на информация в печатни и електронни медии.

Б.) Управителите на приюти също организират различни кампании, популяризиращи проблема и активизиращи обществеността за намиране на постоянен дом на безстопанствените кучета.

В.) Всеки приют следва да предприеме мерки за информиране на гражданите за безстопанствените кучета, които се предлагат за отглеждане, в т. ч. поддържане на актуална интернет страница, публикации в медиите, организиране на събития с участие на животни от приюти и други.

VI.3. КРИТЕРИИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА И КОРИГИРАЩИ ДЕЙСТВИЯ ПРИ КОНСТАТИРАНЕ НА НЕСЪОТВЕТСТВИЯ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

А. Мониторингът за изпълнение на Националната програма се извършва от министъра на земеделието, храните и горите веднъж на три години. Той се основава на база годишните отчети на кметовете на общини за изпълнението

на Програмата, като задължително се отчитат следните индикатори:

1. Брой на безстопанствени кучета:

- заловени;
- маркирани;
- кастрирани;
- ваксинирани;
- обезпаразитени;
- настанени в приюти;
- върнати по места (под надзор на лица, организации за защита на животните или община);
- осиновени;
- евтаназирани;
- умрели.

2. Брой на домашни кучета:

- регистрирани;
- кастрирани.

3. Брой извършени проверки, както и:

- подадени сигнали, молби и жалби;
- констатирани нарушения;
- дадени предписания;
- съставени актове за установяване на административни нарушения и наказателни постановления.

В резултат на извършения мониторинг, министърът на земеделието, храните и горите изготвя доклад, който се публикува на интернет страницата на Министерството.

Б. Коригиращи действия при констатиране на несъответствия при изпълнение на програмата

1. Всяка община следва да изготви своя програма и план за действие, които се приемат в изпълнение на Националната програма. В случай, че се констатира несъответствие на общинските програми с Националната програма, следва да се предприемат коригиращи действия.

2. Коригиращи действия се прилагат и при установяване на неизпълнение на въведени мерки в общинските програми, които кореспондират с националните изисквания.

Предприемането на коригиращи действия възниква с откриването на свързан с изпълнението на Програмата проблем и включва вземане на мерки за отстраняване и предотвратяване на повторно проявление.

3. Прилагането на коригиращите действия включва:

- установяване на несъответствие ;
- анализ на причините за несъответствието;
- предложение за коригиращо действие;
- решение за предприемане на коригиращо действие;
- определяне на коригиращо действие ;
- предприемане на коригиращото действие;
- оценка ефективността на предприетото действие.

В зависимост от несъответствията, които могат да възникнат на местно или национално ниво коригиращи действия могат да се предприемат от министърът на земеделието, храните и горите, изпълнителният директор на Българската агенция по безопасност на храните, включително директорите на съответните Областни дирекции по безопасност на храните и кметовете на общини.

VII. СРЕДСТВА И РЕСУРСИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

VII.1.) НЕОБХОДИМИ СРЕДСТВА

По данни предоставени от НПО Rakitovo Animal Helpers към октомври 2021г. кастрацията на едно женско куче възлиза на около 180,00 лева, като тази сума включва:

- залавяне - гориво, упойка, заплащане на ловец;
- настаняване - обезпаразитяване, преглед, изследвания при необходимост;
- кастрация - медикаменти, консумативи, поставяне чип и ушна марка, заплащане на ветеринарен лекар;
- възстановяване - храна, вода, ток, преглед;
- изписване – ваксина, издаване на паспорт и връщане по местообитание, гориво ;

VII.2.) ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ И МАТЕРИАЛНО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ

- От бюджета на Общината;
- От събраните средства от "такса за притежаване на куче";
- От дарения на граждани, фирми и неправителствени организации;
- Министерският съвет по предложение на министъра на земеделието и продоволствието и министъра на финансите може да предвиди средства за изпълнение на програмите по чл. 40, ал. 1. съгласно *§* 7 от ЗЗЖ.
- От спечелени проекти .
- Други източници на финансиране по програми.

VII.3.) ЧОВЕШКИ РЕСУРС

- ✓ Служители на Общинска администрация;
- ✓ Практикуващи ветеринарни лекари на територията на Община Ракитово;
- ✓ Доброволци;
- ✓ Неправителствени организации (НПО).

VII.4.) ВРЕМЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Програмата влиза в сила след приемането и от Общински съвет - Ракитово.

Срокът за изпълнение на тази програма е до приемането на нова програма като се работи по метода:
„КАСТРИРАЙ И ВЪРНИ".

При необходимост, фактически и/или нормативно обоснована, срокът на програмата, аналитичната част на програмата и/или планът за действие към нея следва да се актуализират своевременно .

При промяна в нормативната уредба, касаеща дейностите по овладяване популацията на безстопанствените кучета, дейността на Общината и нейните структури следва да се подчини и реорганизира съобразно регламентираното в националното законодателство, а настоящата Програма - своевременно актуализирана.